

Bruxelles, 3 iunie 2022
(OR. en)

9789/22

AGRI 225
AGRIORG 56
AGRIFIN 50

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Subiect:	Situația piețelor agricole, în special ca urmare a invadării Ucrainei

Ca urmare a documentului 9221/22, în anexă, se pune la dispoziția delegațiilor un document pregătit în vederea discuțiilor din cadrul reuniunii Consiliului (Agricultură și Pescuit) din 13 iunie, care conține informații actualizate privind situația piețelor agricole din UE și alte informații conexe.

Informații actualizate privind situația pietelor agricole

1. Sectorul agricol al UE continuă să fie supus unor presiuni considerabile care sunt cauzate de creșterea costului energiei și al altor factori de producție, creștere înregistrată încă dinaintea invadării Ucrainei de către Rusia și accentuată de război și de consecințele acestuia asupra producției, a prețurilor și a schimburilor comerciale agricole. Cele mai recente cifre confirmă însă faptul că aprovizionarea cu alimente a UE nu este pusă în pericol datorită pieței unice și PAC, care au garantat autonomia UE pentru majoritatea produselor agricole de bază. Între timp, prețurile pentru anumite produse au atins niveluri record care ridică semne de întrebare cu privire la accesibilitatea alimentelor pentru gospodăriile cu venituri mici, însă această creștere a prețurilor nu poate compensa reducerea marjelor fermierilor din cauza creșterii disproporționate a costului factorilor de producție, în special al energiei și al îngrășămintelor. Gravitatea situației a fost recunoscută de Consiliul European în concluziile ¹ ultimei sale reuniuni din 30-31 mai, care au oferit orientări instituțiilor UE pentru acțiuni ulterioare.
2. În urma informațiilor furnizate Consiliului la 18 mai în documentul 9221/22 și a informațiilor care urmează să fie transmise de statele membre și centralizate în documentul 9870/22 cu privire la situația pietelor agricole interne ale UE, se cuvin menționate următoarele informații recente.
 - Situația pieței UE a cerealelor a fost pozitivă până de curând. Prețurile erau foarte ridicate pentru fermieri, iar perspectivele privind recolta erau destul de bune. Seceta prelungită în anumite regiuni, combinată cu valurile de căldură din luna mai au dat naștere unor îngrijorări. În consecință, cele mai recente previziuni ale Comisiei privind cerealele au fost reduse cu peste 2 milioane de tone (de la 295,8 la 293,1 milioane de tone). Această reducere se referă în principal la orz și porumb (în privința porumbului, previziunile au indicat până în prezent niveluri record de producție) și nu afectează grâul comun.

¹ EUCO 21/22.

- Perspectivele exporturilor UE continuă să fie foarte pozitive. Se preconizează că exporturile de grâu comun din UE în sezonul următor vor ajunge la 38 de milioane de tone, cel mai ridicat nivel înregistrat vreodată. Acest lucru confirmă posibilitatea ca PAC să contribuie la securitatea alimentară mondială. Exporturile totale de cereale (grâu, orz, porumb) ar putea ajunge la aproximativ 54 de milioane de tone (ușor sub nivelul record de 55 de milioane de tone din 2019/20).
 - Ca aspect pozitiv, se preconizează că producția de semințe oleaginoase din UE va crește semnificativ datorită creșterii suprafețelor (+ 6 %, în special în condițiile în care floarea-soarelui beneficiază de derogarea privind zonele de interes ecologic), estimându-se că procentul de creștere a producției va fi egal cu procentul creșterii suprafețelor. Această evoluție pozitivă va permite pieței UE să facă față scăderii disponibilității semințelor oleaginoase din Ucraina.
 - În schimb, în ultimele două săptămâni nu s-a înregistrat nicio schimbare semnificativă în privința produselor de origine animală. Prețurile rămân ridicate, dar în continuare nu compensează costul ridicat al hranei pentru animale și al energiei, inclusiv pentru producerea cărnii de porc.
 - În mod similar, sectorul fructelor și legumelor continuă să fie afectat de creșterea costurilor factorilor de producție și de deficitele la nivel de disponibilitate a unor factori de producție și materiale, precum și de reducerea oportunităților de export din cauza războiului continuu.
3. În ceea ce privește situația din Ucraina, deși semănatul de porumb, floarea-soarelui și soia continuă, se estimează în prezent că recolta ar putea scădea cu 40-50 % față de anul trecut și nu cu 20-30 %, potrivit estimărilor de acum două săptămâni. În aceste condiții, rezultatul ar fi în continuare pozitiv.
4. În ceea ce privește aspectele internaționale ale producției de cereale și comerțului cu acestea, Consiliul Internațional al Cerealelor (CIG) preconizează că **producția** mondială **de grâu** se va contracta în 2022/23, ajungând la 769,0 milioane de tone (-1,6 % față de anul precedent). Comparativ cu luna trecută, perspectivele au fost revizuite în sens descrescător în special pentru India și SUA, parțial compensate de creșterile pentru Australia și Rusia. În legătură cu creșterea demografică înregistrată în special în Africa și Asia, se preconizează o creștere moderată a consumului mondial, acesta ajungând la 780,2 milioane de tone (+ 0,3 % față de anul precedent), ceea ce ar însemna un posibil nou vârf, inclusiv în ceea ce privește consumul în scop alimentar, la 546,2 milioane de tone (+ 0,5 %). Stocurile finale sunt estimate la cel mai scăzut nivel din ultimii patru ani, de 270,9 milioane de tone (-4,0 %), din care 50 % sunt atribuite Chinei. Comerțul mondial urmează să crească ușor, ajungând la 194,0 milioane de tone (+ 0,2 %), UE (38 de milioane de tone) fiind în continuare cel mai mare exportator, urmată de Rusia, cu 37 de milioane de tone.

5. Proiecțiile pentru **producția de porumb** în 2022/23 sunt pur indicative în această etapă din cauza incertitudinilor din Ucraina și având în vedere că în America de Sud campania de recoltare pentru 2021/22 este încă în curs. CIG estimează că producția mondială va scădea la 1 183,8 milioane de tone (-2,5 % față de anul precedent) în 2022/23 față de producția record din campania precedentă. Semănatul a fost întârziat în mod semnificativ în SUA din cauza condițiilor meteorologice neobișnuit de reci și umede, ceea ce face dificilă estimarea producției. În urma unei revizuirii în scădere a productivității, producția este estimată la 367,3 milioane de tone (-4,3 %). Având în vedere disponibilitățile reduse și prețurile ridicate, se preconizează că consumul de porumb va scădea cu 0,6 % față de vârful sezonului trecut ajungând la 1 200 de milioane de tone, din care 710,2 milioane de tone (-0,6 %) pentru hrana pentru animale. Se preconizează că stocurile finale vor scădea cu 5,6 %, ajungând la 269 de milioane de tone, din care 65 % sunt atribuite Chinei. Din cauza aprovizionării reduse la nivel mondial și a disponibilităților incerte din Ucraina, se preconizează că comerțul mondial se va contracta cu 4,6 %, ajungând la 166,3 milioane de tone în 2022/23.
6. În ceea ce privește perspectivele producției de cereale în principalele țări producătoare, **India** estima inițial o recoltă record în 2022, însă un val timpuriu de căldură extremă a afectat potențialul de producție, iar previziunile privind producția au fost reduse cu 6 milioane, ajungând la 105 milioane de tone (-4,2 % față de anul precedent). Pentru a garanta aprovizionarea internă și a controla inflația prețurilor la alimente, guvernul a decis să interzică exporturile de grâu.
7. În **SUA**, situația culturilor de grâu de iarnă rămâne în general precară, în special în ceea ce privește grâul HRW (grâul roșu dur de iarnă). În plus, semănatul grâului de primăvară este întârziat din cauza condițiilor meteorologice excesiv de umede și răcoroase. De asemenea, până în momentul de față, semănatul porumbului a fost mai lent decât de obicei, chiar dacă lucrările s-au accelerat recent.
8. În **Brazilia**, estimările oficiale indică o producție record în 2021/22 de 114,6 milioane de tone, în pofida temerilor legate de secetă. Recoltarea primei culturi de porumb este finalizată în proporție de 85 %, în timp ce recoltarea celei de a doua culturi (safrinha) tocmai a început. Odată cu avansarea recoltării, se preconizează că disponibilitățile pentru export vor crește brusc începând cu luna iulie.
9. **Fluctuațiile prețurilor** la cereale au devenit din nou mai volatile, în special pentru grâu. Ca urmare a interdicției la export asupra grâului impuse de India, prețurile au crescut la noi niveluri ridicate, cu noi elemente de îngrijorare cauzate de situația precară a culturilor din SUA și de întârzierile la recoltare. Prețurile au început apoi să scadă ca răspuns la zvonurile/speranțele de deschidere a unui coridor maritim pentru exporturile de cereale din Ucraina, la perspectiva unei recolte record de grâu în Rusia, precum și la temerile legate de încetinirea creșterii economice care afectează cererea. Operațiunile în sensul urmăririi de profit survenite pe piețele la termen ca urmare a nivelurilor ridicate recente au accentuat presiunea în scădere.

10. Pentru a evalua situația într-un mod mai cuprinzător, este important să se țină seama de măsurile deja propuse și adoptate de Comisie pentru a sprijini sectorul agricol și pentru a contribui la îndeplinirea rolului UE de furnizor mondial de alimente care continuă să fie implicat pe deplin în tranziția ecologică. Acestea au fost anunțate în cea mai mare parte în Comunicarea Comisiei intitulată „Garantarea securității alimentare și consolidarea rezilienței sistemelor alimentare”, adoptată la 23 martie 2022 [COM(2022)133 final] și sunt rezumate mai jos:
- i) Un pachet de sprijin în valoare de 500 de milioane EUR, recurgând inclusiv la rezerva de criză, pentru a-i sprijini pe producătorii cei mai afectați de consecințele grave ale războiului din Ucraina. Pe această bază, statele membre ar putea furniza sprijin financiar suplimentar fermierilor pentru a contribui la securitatea alimentară mondială sau pentru a aborda perturbările pieței cauzate de creșterea costurilor factorilor de producție sau de restricțiile comerciale.
 - ii) Majorarea avansurilor în ceea ce privește plățile directe și măsurile de dezvoltare rurală legate de suprafață și de animale, acordate fermierilor începând cu 16 octombrie 2022.
 - iii) Măsuri de piață de tip „plasă de siguranță” pentru a sprijini piața cărnii de porc, având în vedere situația deosebit de dificilă a sectorului.
 - iv) O derogare excepțională și temporară pentru a permite producția oricăror culturi în scopuri alimentare și furajere pe terenurile lăsate în pârloagă, menținând totodată nivelul integral al plății pentru înverzire pentru fermieri. Acest lucru va spori capacitatea de producție a UE, în pofida disponibilității limitate a terenurilor fertile.
 - v) Comisia a propus un cadru temporar de criză nou și de sine stătător, care acoperă, de asemenea, fermierii, producătorii de îngrășăminte și sectorul pescuitului. Acest lucru permite acordarea de ajutoare de stat fermierilor afectați de creșteri semnificative ale costurilor factorilor de producție. Prețurile la îngrășăminte și aprovizionarea cu îngrășăminte a fermierilor vor fi monitorizate pentru a se asigura faptul că perspectivele de recoltă la nivelul UE nu vor fi periclitare.
 - vi) Pentru a contracara riscul de penurie de hrană pentru animale și pentru a spori aprovizionarea la import, în special în ceea ce privește porumbul, Comisia a oferit orientări statelor membre privind recurgerea la articolul 18 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 396/2005 pentru a stabili rapid limite maxime temporare de reziduuri (LMR) la nivel național, atunci când acest lucru se justifică, fără a submina standardele noastre de siguranță.

- vii) La 20 mai, Comisia Europeană a adoptat o decizie privind colectarea unor date lunare privind nivelurile stocurilor din UE de cereale, semințe oleaginoase și orez. Aceasta este o continuare directă a Comunicării privind „garantarea securității alimentare și consolidarea rezilienței sistemelor alimentare”, prezentată la 23 martie. Obiectivul este de a monitoriza mai eficient nivelurile stocurilor în contextul actual al prețurilor ridicate și al incertitudinii percepute în ceea ce privește aprovizionarea.
- viii) La 20 mai 2022, Comisia a propus o nouă măsură excepțională și temporară în cadrul Regulamentului privind dezvoltarea rurală, care permite statelor membre să utilizeze până la 5 % din alocările lor din FEADR pentru 2021 și 2022 pentru a compensa fermierii și/sau întreprinderile agricole mici și mijlocii (IMM-uri) cele mai afectate de această criză.
- ix) La 2 iunie, Comisia Europeană a publicat un regulament care permite o redistribuire internă a ajutorului UE în cadrul programului UE pentru școli pentru a acoperi nevoile copiilor ucraineni strămutați înscriși în școlile din UE. Regulamentul invită statele membre să își reexamineze cererile de ajutor din partea UE pentru următorul an școlar, pentru perioada 1 august 2022-31 iulie 2023, având în vedere situația fără precedent care necesită solidaritate pentru a ușura povara asupra celor aflați în prima linie de acțiune pentru a acoperi nevoile copiilor ucraineni strămutați.
- x) În plus, recunoscând că invadarea Ucrainei de către Rusia poate avea consecințe asupra programării viitoarei PAC, statele membre au fost invitate să ia în considerare necesitatea de a revizui unele dintre propunerile lor inițiale privind planurile strategice PAC. În special, ar putea exista posibilități de consolidare a elementelor planurilor care vizează consolidarea rezilienței sectorului. În special, statele membre sunt îndemnate să își revizuiască planurile strategice PAC pentru a-i sprijini pe fermieri să adopte practici care să optimizeze eficiența îngrășămintelor, reducând astfel utilizarea acestora. Aceasta se poate realiza în special prin agricultura de precizie, dar un rol important îl joacă și agricultura ecologică, agroecologia și o utilizare mai eficientă prin intermediul consilierii și al formării cu privire la gestionarea nutrienților. Statele membre ar trebui să exploateze la maximum posibilitățile oferite în această privință de planurile lor strategice PAC, precum și să optimizeze și să reducă utilizarea altor factori de producție, precum antibioticele și pesticidele, și să se implice în sechestrarea carbonului în solurile agricole.

11. În concluzie, pe baza informațiilor de mai sus și a orientărilor recente ale Consiliului European, miniștrii sunt invitați să prezinte observații cu privire la posibile acțiuni viitoare pentru a îmbunătăți suplimentar situația actuală la nivel european și mondial și să furnizeze orice informații suplimentare pe care le consideră relevante.
-